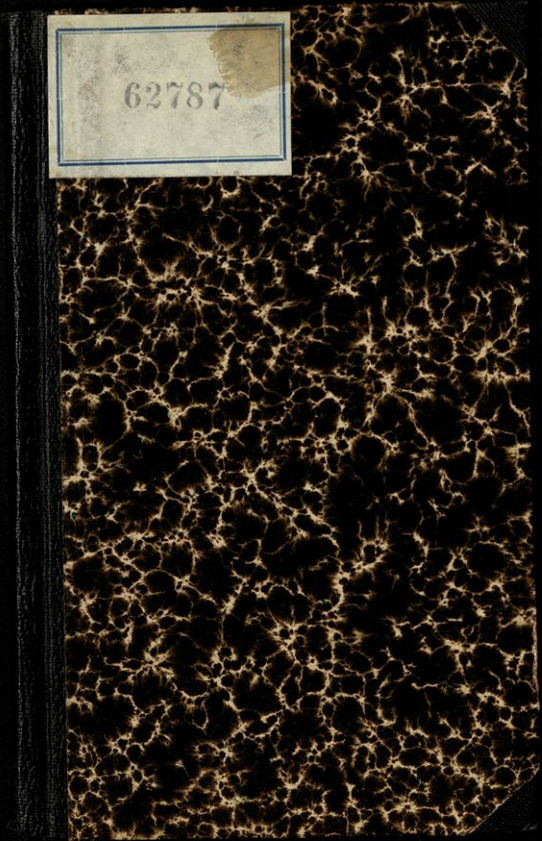
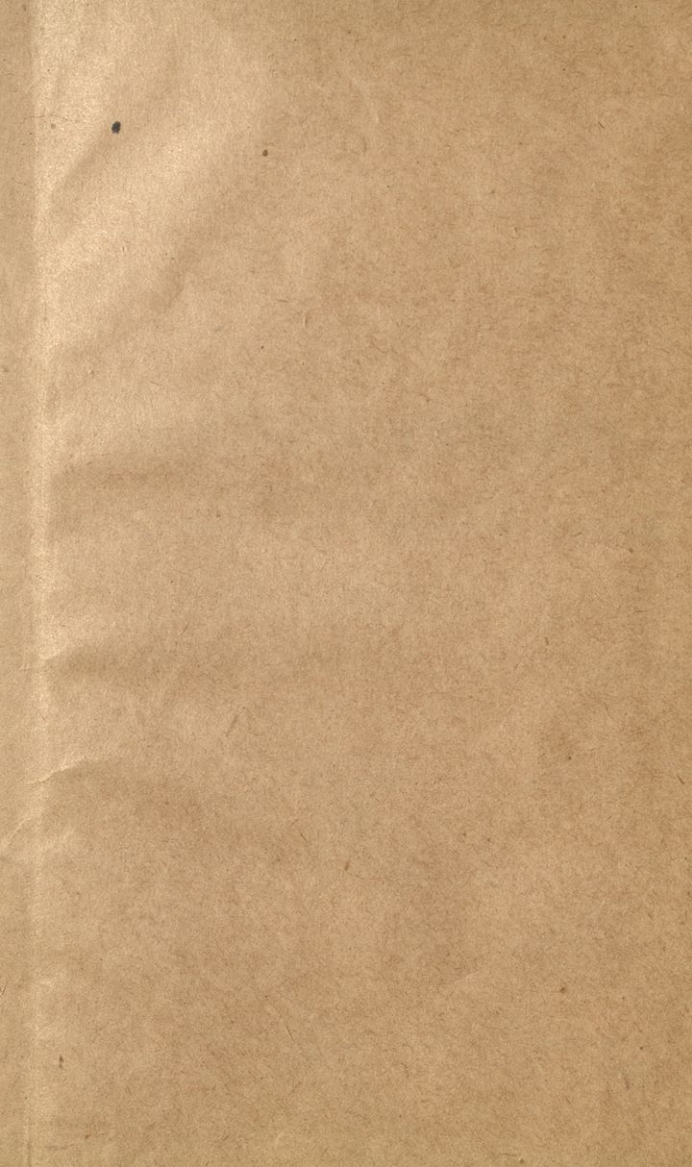

62787

H. Leue
27/1/1907.

Polovenil Fr. devec. ✓

Službeni predpis

za cestarje na državnih cestah
na Kranjskem.

[1907]

62787

030041306

§ 1.

Službeno razmerje cestarjevo.

Cestar je državni uslužbenec v dnevni mezdi; podložen je političnemu oblastvu, ki mu je izročeno oskrbovanje državnocestne službe v dotičnem stavbnem okraju, in mora nemudoma in točno izpolnjevati vsa ukazila tehničnih uradnikov, ki jim je izročena cestna uprava, kakor tudi vsa ukazila njemu neposrednje predstojnih cestnih mojstrov.

§ 2.

Službeno znamenje.

Cestar je dolžan v službi na lahko viden način nositi službeno znamenje (dvojnega orla iz kovine).

§ 3.

Stanovišče.

Stojé li ob državnih cestah posebne cestarske hiše, tedaj se smejo v njih pripravljena stanovanje odkazati cestarjem v brezplačno uporabo; drugače mora cestar sam skrbeti za svoje stanovanje in sicer v stanovišču, ki mu ga določi službeno oblastvo.

Cestarjevo stanovanje mora kolikor moči ležati ob cesti, približno v sredi njemu odkazane proge.

Cestar svojega stanovišča brez dovoljenja predstojnega oblastva ne sme premeniti ter mora, kadar namerava v njemu določenem stanovišču premeniti stanovanje, to prej naznaniti cestnemu mojstru.

§ 4.

Delovni čas.

Cestar je dolžan vse delavnike ob vsakem vremenu med predpisanim delovnim časom biti navzočen na njemu odkazani cestni progi ter pridno opravljati naložena mu dela.

Delovni čas je določen v dobi od 1. aprila do 30. septembra od 6. ure zjutraj do 6. ure zvečer z enournim poldanskim odmorom ter s polurnim dopoldanskim in polurnim popoldanskim odmorom, v dobi od 1. oktobra do 31. marca pa od 7. ure zjutraj do 5. ure popoldne z enournim poldanskim odmorom.

Čas delovnih odmorov določi predstojno oblastvo.

Pot od stanovanja do cestne proge in vrnitev se ne vštevata v delovni čas.

Med dopoldanskim in med popoldanskim odmorom cestar ne sme zapustiti ceste.

V nujnih primerih, zlasti ob sneženih zametih, peščenih naplavinah, skalnatih podorih naliveh i. t. d. mora cestar tudi izven delovnega

časa, da, celo ponoči in ob nedaljah in praznikih, brez pravice do posebne odškodnine, na cesti opravljati dela, kakor jih zahteva stvarni položaj.

Kadar cestar vsled obolenja ali kakšnega drugega izrednega vzroka, ki ga ni bilo mogoče videti naprej, ne more opravljati svoje službe, mora to nemudoma naznaniti cestnemu mojstru ali pa poskrbeti, da se mu naznani.

Pri drugačnih zadržkih si mora cestar poprej po cestnem mojstru pri predstojnem stavbnem uradniku izprositi dopusta.

§ 5.

Občne službene dolžnosti.

Cestar mora njemu odkazano cestno progo v vseh sestavinah in pripadninah nadzorovati, cestni tir in bankete, poti za pešce in kolesarje, pobočja in jarke v dobrem stanju držati, majhne nedostatke takoj odpraviti, večje poškodbe pa naznaniti cestnemu mojstru.

Kadar nanese potreba, sme predstojni stavebeni uradnik cestarja uporabiti za delo na drugi cestni progi, nego je njemu odkazana.

Cestar se mora pečati izključno s cestno službo ter ne sme opravljati nobenih postranskih opravil.

§ 6.

Pomožni delavci.

Pomožni delavci se smejo uporabljati samo z dovoljenjem tehničnega stavbnega uradnika, ki

mu je izročena cestna oprava, in v tolikem številu, kakor ga določi ta.

Uporaba rodbinskih udov ali bližnjih sorodnikov cestarjevih je izjemoma dopuščena samo s privolitvijo predstojnega stavbnega uradnika.

Cestar mora pomožnim delavcem odkazati od cestnega mojstra določena dela ter jih v teh delih poučevati in strogo nadzorovati.

§ 7.

Delavsko orodje.

Cestar mora njemu izročeno delavsko orodje varno spravljati in, kadar ga pri delu potrebuje, ž njim prizanesljivo ravnati.

Orodje se sme uporabljati samo za dela na cesti, ki jih opravljajo cestar ali pomožni delavci, ne pa za posebne namene; tujim ljudem se nikakor ne sme posojati.

Kadar se orodje poškoduje ali postane nerabno, mora cestar prositi pri cestnem mojstru, da se popravi ali pa z novim nadomesti.

Cestar je za delavsko orodje odgovoren; kadar se orodje po njegovi krivdi izgubi ali poškoduje, je dolžan škodo povrniti.

§ 8.

Preiskava, v kakšnem stanju so stavbe.

Cestar je dolžan, cestne stavbe na svoji cestni progi, namreč mostove, propuste, kanale, oporne in obkladne zidove, varnostne potrebe,

Preche

tlak, drevesne nasade, pobočja, ograje, odrivače, kažipote, kilometrske kamene, svarilne table i. t. d. vedno, zlasti pa po vsakem močnem ali trajnem dežju natanko ogledati, vse najdene nedostatke in poškodbe nemudoma cestnemu mojstru naznaniti in manjše poškodbe takoj sam odpraviti.

Čuvati pa mora tudi na objekte, ki sicer ne spadajo k cesti sami, pa se nahajajo vendar v cestnem okolišu, namreč na brzojavne in telefonske napeljave in druge električne tokovode, železnične tire, vodovode in druge cevi, na prehode čez jarke, na zidove, plotove, cevi, i. t. d., v kolikor morejo vplivati na stanje ceste in na varnost prometa, in mora vsako premembo v teh napravah takoj naznaniti cestnemu mojstru.

Kadar pri takih napravah nastanejo poškodbe, ki njih obstoj ali obrat spravijo v nevarnost, mora cestar po svoji moči organe, oziroma mejaše, ki so dolžni vzdržavati te naprave, o tem obvestiti po najkrajši poti.

§ 9.

Čiščenje in oskrbovanje ceste v obče.

Vse, kar na cesti napravlja nesnago, cestnemu tiru škoduje ali nje gladino zmanjšuje, kakor blato, prah, trava in plevel, gnoj, groblje, listje, neravnote, jame, stoječa voda, takljači, posamezni iz cestne površine moleči kameni in druge take stvari se morajo takoj odstraniti.

§ 10.

Cestno blato.

Cestno blato se mora takoj, zlasti pa pred vsakim posipanjem z gramozom z železno grebljo korenito postrgati; pri tem pa je paziti na to, da se z blatom obenem ne postrže tudi gramoz s ceste.

Kolikor je moči, je blato takoj odpraviti s ceste. Kadar to ni mogoče, je v ta namen, da se pozneje stran zvozijo, napraviti majhne stožčaste kupe na tistem cestnem banketu, ki na njem leže tudi gramozni kupi.

Strogo je prepovedano, cestno blato odlagati na zareznih in nasipnih pobočjih ali iz njega napravljati majhne nasipe ob cesti.

§ 11.

Cestni prah.

Cestni prah se mora vselej in sicer praviloma korenito postrgati; tam pa, kjer je majhen promet in se vsled tega ne kažejo toliko zdravju škodljivi posledki cestnega prahu, ga ni postrgati popolnoma korenito, ampak je pustiti tanko plast prahu, ker ta varuje cestišče.

Prah se mora pridno strgati s ceste, da se tako prepreči narejanje blata.

Prah je takoj odstraniti s ceste; kadar to ni mogoče, je v ta namen, da se pozneje stran zvozi, iz njega na cestnem banketu narediti majhne kupe ter jih poškopiti z vodo.

§ 12.

Trava in plevel.

Cestišče mora biti pod vsakim pogojem očiščeno od trave in plevela.

Pri cestah z živahnim prometom se tudi na banketih ne sme trpeti, da bi rastle trava in rastline; travo ob cestnem robu pa je puščati v toliko, v kolikor ne ovira odtekanja vode z banketa in v kolikor je potrebno, da varuje cestno pobočje.

Pri cestah z majhnim prometom ni nobene zadržke, da bi ne rastle trava na banketih, ako je drugače zadostno preskrbljeno za to, da se voda na strani odteka, ako je trava primerno nizka in ako ne provzročuje na banketu narejanje blata.

Cestni jarki morajo biti vselej čisti, da se more voda brez ovire odtekat.

Trava se mora praviloma pokositi (požeti), preden seme dozori.

§ 13.

Odvajanje vode s cestišča.

Ker je cestišče v suhem stanju veliko odpornejše kakor v premočenem, se prišteva najvažnejšim nalogam cestarjevim, da cestišče ohrani suho.

Cestar mora skrbeti za to, da dežnica in snežnica, ki pride na cestišče, tako hitro in tako

popolnoma, kakor je mogoče, odteče v stranske jarke, oziroma čez cestna pobočja.

V ta namen je potrebno, da je cesta primerno obočena (sedlana) t. j. da leži sredina cestišča za 15—20 *cm* više, kakor pa oba v obče enako visoka cestna robova in da je površina cestišča kolikor moči enakomerna in gladka.

Kadar kaže cestišče vsled neugodnih vremenskih in prometnih razmer navzlic najskrbnejši pažnji jame in globočine, ki se v njih nabira voda, je to vodo takoj odpeljati v jarke po majhnih žlebeh, ki ostanejo samo za nekoliko ur odprti.

Te poprečne žlebe je urediti tako, da ne ovirajo prometa z vozovi in kolesi.

Ko se je odpeljala voda in postrgalo blato, je neravnote cestišča z napravljenimi poprečnimi žlebovi vred napolniti z gramozom, ki se dobro zatolče in z drobnim peskom posuje.

§ 14.

Takljači.

Kameni, ki se ne sprimejo t. j. posamez leže na cestišču (takljači) so prometu nadležni in cestišču škodljivi. Kadar namreč takšen kamen pride pod vozno kolo, se s tem provzroči preobilen pritisk na prav malo ploskev cestišča in ta se nadere.

Take kamene je zatorej ob vsakem letnem času s cestišča in z banketov skrbno pograbit,

na enem cestnem banketu v kupe spraviti ter jih kot gramozno zalogo za vzdrževanje cestišča uporabiti, ako je treba pa poprej raztleči.

§ 15.

Iz cestišča moleči kameni.

Posamezni kameni, ki znatno mole iz cestišča ter promet ovirajo in cestišče rahljajo, je odpraviti in ž njimi ravnati kakor s takljači.

Jame, ki nastanejo vsled tega, je skrbno s kameni zabiti.

§ 16.

Kako je preprečiti kolesnice.

Da se preprečijo kolesnice, se pri cestah, ko so primerno široke in ne preveč strme in kjer to dopuščajo prometne razmere, po ukazu tehniškega uradnika, ki mu je izročena uprava dotične ceste, cestišče križema zapre.

To se stori tako, da se polože, ali postavijo v razdalji od 40—50 *m* po 2—3 večji z apnom pobeljeni kamni ali lesene stolice, in sicer zaporedoma menjaje na desno in na levo od cestnega roba proti sredini ceste.

Stem se prisili vozove voziti v vijugastih črtah.

Kameni, (lesene stolice) naj se premaknejo vsaki dan za kakih 10 *m* po dolžini ceste.

To se uporablja posebno ob dolgotrajnem deževju, ali po njem, pomladi in jeseni, posebno pa ob odmeki (odjugi); ob suši le takrat, če gre za uravnanje nepravilnega cestnega površja.

Da se ne oteži preveč promet, se cesta ne sme križema zapreti na isti cestarski progi na enkrat v večji dolžini, kakor za $1-1\frac{1}{2}$ km.

Cestar ne sme dopustiti voznikom premakniti ali odstraniti položene kamene (stolice) ter mora tak prestopek naznaniti najbližjemu županu ali cestnemu mojstru.

Te kamene (stolice) je pred solnčnim zahodom spraviti tako, da ne ovirajo ponoči prometa.

§ 17.

Izvirki.

Na mnogih cestnih progah se kažejo ob odmeki, kadar se je že cestno površje osušilo, posamezna mokra mesta, takozvani izvirki; na takih mestih se cesta vzdigne, iz njih se izteka naravnost voda ter se končno predere in uniči gramozna plast cestišča.

Da se vzdrži cestni promet poleg takih izvirkov, vsaj za en tir, se morajo takoj, ko se pokažejo taka mokra mesta, zarezati od njih preko ceste odvodni žlebovi, da ne prodere pozneje izvirajoča voda na gramozne plasti, temveč da odteče v stranski cestni jarek.

Ti odvodni žlebovi naj ostanejo toliko časa odprti, dokler popolnoma ne izgine izvirajoča voda ter dokler se popolnoma ne osuši cestni tir.

Po tem je odvodne žlebove založiti s kameni ali z debelim gramozom ter jih na površju zrav-

nati tako, da se tudi pozneje voda odceja med kameni.

Kadar se pokažejo izvirki, mora to cestar takoj naznaniti predstojnemu cestnemu mojstru.

§ 18.

Neravnote cestne površine, nasipavanje gramoza pri popravljanju (zaflikavanju), cestišča. *zakrpanje*

Neravnote cestne površine (kolesnice, jame, globine, vdore i. t. d.) je zravnati ob glavnem posipavanju ceste jeseni in spomladi, sicer pa je neravnote popravljati tudi vedno med cestnim prometom.

Gramoz se sme nasipati le tedaj, kadar je cesta dovolj mehka.

Nasipanje je tedaj dopuščeno samo ob deževju ali odmeki, nikakor pa ne takrat, kadar je cestišče suho ali zmrznjeno.

Glavno nasipavanje jeseni ali pomladi se vrši, kolikor mogoče v ploskah po 2—4 m^2 tako, da so vozovi primorani voziti sedaj po nasutih, sedaj po gladkih mestih.

Zasipavanja kolesnic v dolgih vrstah se je kolikor mogoče izogibati. Če se pa to vendar mora zgoditi, je potlačiti gramoz, ako le mogoče, s cestnim valjarjem v cestišče.

Gramoz naj se nasipa vsaj 8 *cm* na debelo in tako gosto, da se posamezni kameni med

seboj tesno dotikajo in se med njimi nikjer ne vidijo tla.

Pri nasipavanju je tudi še gledati na to, da cestišče ostane napeto, oziroma da se napeto naredi, in da dobi gramozna plast vseskozi predpisano enako debelino. Enostranskega nasipavanja se je torej izogibati.

Končno je pri glavnem nasipavanju paziti na to, da se ne porabi ves dobavljeni gramoz, temveč da ga ostane približno desetina na primernih mestih kot zaloga, da je mogoče neravnost cestišča, ki nastanejo vsled prometa, takoj odpraviti, če nastane mokro vreme.

Sledove kolesnic, ki jih vozovi naredijo po dolžini cestne proge, je takoj poravnati ter jih, dokler je še cesta dovolj vlažna, hitro z gramozom, ki je nasut, pa še ne sprijet, ali pa z gramozom iz zaloge skrbno zasuti, zravnati in zatolči.

Preden zmrzne, se morajo robovi kolesnic odkopati in skrbeti je za kolikor mogoče zravnano cestišče.

Kadar zamrzne med glavnim nasipavanjem, se morajo robovi kolesnic z rovniciami prekopati ali z železnimi batmi odtolči, da se cestišče pravilno zravna.

Večje globine je na živ rob odkopati in zasuti z gramozom, ki naj se potem zatolče in s peskom posuje.

Dokler se nasuti gramoz trdno ne sprime in dokler ni cestišče gladko izvoženo, se mora neprenehoma gramoz zadelavati.

Kadar spomladi nastopi odmeška, naj se vse neravnote na cestišču z gramozom ali z debelim peskom zravnaajo in kolesnice zadelaajo, dokler se gramoz popolnoma ne sprime, da se doseže čim preje gladka cestna površina.

Na strmih gorskih cestah se mora gramoz posebno pridno zadelaavati ter njegovo sprejetje pospeševati s tem, da se mu primeša ilovnat trebež iz gramoznih jam.

Kadar močni nalivi odplavijo gramoz na kakem delu strme ceste tako, da se odkrije tlakovana podlaga, mora cestar odkrito mesto takoj z gorskim gruščem, peskom i. dr. pokriti.

Pri gorskih cestah je skrbeti tudi za vdrževanje in snaženje odmorov (kanalov), ne smejo biti prehudi, da niso nevarni naglo vozečim vozovom.

§ 19.

Nasipavanje gramoza ob popolnem prenavljanju cestišča.

Kadar je prenoviti cestno plast kake stare ceste, ki se je doslej vzdržavala s popravljanjem (zaflikavanjem) ali pa take ceste, ki se ji je plast že obrabila, se mora cestišče najprej osnažiti od blata, nje površina zravnati, z motiko nasekati ali pa z natrgačem natrgati, s topo metlo močno pomesti ter od vse nesnage in prsti očistiti. Potem se zarežejo ob robah cestišča kakih 15 *cm* globoke zareze kot opor za gramozno plast.

Potem se razgrne novi, od vseh ilovnatih ali prstenih primeskov očiščeni gramoz po vsej šir-

javi cestišča s pomočjo šablone za pravilno napetost ceste, se poškropi z vodo ter se toliko časa valja, dokler se trdno ne sprime s cesto in se posamezni kosi gramozu nič več ne premikajo.

Končno se prevleče cesta s 5 cm debelo plastjo drobnega proda, ki se dobro zvalja.

Valjanje se prične ob straneh cestišča; valjar se vozi navadno po eni strani tja, po drugi nazaj, bližajoč se počasi sredini cestišča.

Valjanje se vrši v oddelkih, ki se previdoma v enem dnevu dogotove.

Med valjanjem je ustaviti promet vozov na vsej širjavi ceste, ako ga je le mogoče na druge poti odvrniti. Prepovedana je vožnja po tistem kosu ceste, ki je ravno v delu.

Ko se promet zopet prične, se mora cesta križema zapirati, dokler se cestišče popolnoma ne zgosti in ne utrdi.

Ravnotako se postopa, da se odstranijo neznatne neravnote v cestišču; večje globine se odpravijo kakor pri popravljanju (zaflikovanju), namreč tako, da se odkopljejo dotična mesta na živ rob, iztrebijo od vseh prstenih primeskov, napolnijo z gramozom, prevlečejo z drobnim prodom ter se zatolče vložena plast in tudi poškropi z vodo.

Ako se namerava opustiti na kaki cestni progi popravlanje (zaflikovanje) in pričeti s prenavljanjem cestišča, mora cestar v prehodnji dobi držati cestišče kolikor mogoče suho ter ga križema zapirati, da se preprečijo kolesnice in da se cestišče obrablja kolikor mogoče enakomerno.

§ 20.

Gramoz.

Cestar mora paziti na to, da se dostavi za vzdrževanje ceste potrebni gramoz iz predpisanih nabavišč v pogojeni kakovosti in velikosti na mesta, ki jih določi cestni mojster, in da se zloži tamkaj brez vsake primesi cestnega blata ali prahu do določenega časa v pravih kupih.

Gramoz ne sme imeti niti prstenih ali peščenih primeskov, niti mehkih skrilastih ali na zraku lahko razpadljivih kamenov ter mora biti enakomeren, to je posamezni kamni morajo imeti kolikor mogoče enako velikost, ki mora znašati po tem, kakršen je promet, od 3 do 5 *cm* na vsako stran.

Drobni prod in pesek mora biti tudi čist od vsakih prstenih primeskov.

Gramoz naj se tolče na nabaviščih; na cestnih banketih se to sme storiti le izjemoma ter le z izrecnim dovoljenjem pristojnega oblastva.

Gramozne kupe je tako postaviti, da ne ovirajo niti prometa, niti odtoka vode ter da jih vozovi ne razvozijo.

Ako se postavijo gramozni kupi pri ozkih cestah, ali radi znatnega prometa nad cestni jarek, se mora potrebno ukreniti, da se ne ovira odtok vode v jarku.

Gramozni kupi, zloženi na enem cestnem banketu, naj dobé sledeče mere:

1. Za široke ceste:

- a) navadni kup po 1 m^3 , spodaj širok 1.50 m dolg 3.0 m , zgoraj dolg 1.0 m , visok 0.60 m ;
- b) dvojni kup po 2 m^3 , spodaj širok 1.5 m , dolg 5.0 m , zgoraj dolg 3.0 m , visok 0.62 m ;

2. Za ozke ceste:

- a) navadni kup za 1 m^3 , spodaj širok 1.0 m , dolg 4.3 m , zgoraj dolg 3.4 m , visok 0.50 m ;
- b) dvojni kup za 2 m^3 , spodaj širok 1.0 m , dolg 8.5 m , zgoraj dolg 7.0 m , visok 0.5 m .

Gramoz prevzame v last uprave državnih cest za to določeni tehnični uradnik.

Prevzeti gramoz se zaznamuje z apnom na način, ki je za dotično leto določen. Ako je kamen bel, se primeša apnu črne barve.

Gramoznih kupov, ki še niso prevzeti, se ne sme rabiti.

Ko bi se gramoz dovažal od drugod kakor iz predpisanega nabavišča, ali ko ne bi bil dovolj čist in ko ne bi imel prave velikosti, cestar ne sme dopustiti, da bi se na kupu zložil, ter mora to naznaniti takoj cestnemu mojstru.

Kupe zložiti je dolžan podjetnik. Cestarju je strogo prepovedano stopiti ž njim v kako služabno razmerje ali sprejemati od njega darila.

Kupi, ki ostanejo po glavnem posipanju (v zalogi), se morajo še pred pričetkom dobave novega gramoza na vrhu pretrgati ter z apnom posebej zaznamovati.

Brez dovoljenja predstojnega cestnega mojstra se ne sme gramoz nikdar rabiti.

§ 21.

Banketi.

Cestni banketi se morajo vzdržavati vedno gladki ter proti cestnemu robu primerno nagnjeni, da se omogoči neovirani odtok vode s cestišča proti robom ceste.

Z njih uravnanjem je načeloma pričeti šele tedaj, kadar je gramoz na cestišču popolnoma uvožen ter cestišče dobro zadelano in osušeno.

V kolikor se ne rabijo banketi za zlaganje gramoza, je skrbeti za to, da je njih površina za promet pešcev in — kjer je to dopuščeno, tudi kolesarjev — vedno gladka ter prosta od trkljačev, grušca, blata, steklenih čepin i. t. d.

V kolikor je dopuščeno izjemoma travo rasti na banketih cest z neznatnim prometom, je navedeno v § 12. tega službenega predpisa.

Ne sme se trpeti, da bi se po banketih vozilo, jahalo ali gonila živina.

Uredba takih banketov se vrši s porabo prôda, trebeža, premogove praške i. t. d. če mogoče s pomočjo kamenitnih vrtnarskih valjarjev, pri čemer je gledati na to, da podolžna robova cestišča in banketa ležita na obeh straneh enako visoko.

§ 22.

Cestni jarki.

Cestne jarke je vedno tako vzdržavati, da deževnica in snežnica po njih vedno lahko odteka

ter da ne sega više, kakor do spodnje vrste kamnitne plasti cestišča.

Jarki morajo imeti torej primerno globočino in enakomeren padec; prosti morajo biti od proda, blata, grmovja, plevela, lesa i. t. d.

Ko nastopi odmeka, je takoj očistiti jarke, propuste in kanale od leda in snega.

Glavno trebljenje cestnih jarkov se vrši načeloma istočasno z uredbo banketov. Pri tem je rob jarkov s pomočjo vrvice ostro in enakomerno odrezati.

Pri zadostni širjavi cestnih jarkov se ne sme rušnja ob straneh jarka odrezati, ker jih trava varuje, da jim ne škoduje voda; sicer pa trava ne sme zrasti previsoko, da se odtok vode ne ovira.

Pri velikem padcu jarkov je narediti prepadne prage, pri malem padcu je trebiti dno jarka od trave in plevela.

Morebitne vodne udore je kar najhitreje odpraviti, in — ako je treba — z rušnjo, vrbovjem ali kamenjem zavarovati.

§ 23.

Drevesni nasadi ob cesti.

Cestarju je posebno paziti na drevesa, sajena ob cesti, ter preskrbeti si potrebne znanosti in ročnosti glede njih oskrbovanja.

Dolžan je za gojenje dreves potrebna dela kakor utrjevanje majajočih se kolov, privezavanje odtrganih dreves, snaženje drevesnih debel in vej,

obiranje gosenic i. t. d. pravočasno izvrševati ali pa pomagati pri takih delih.

Tam, kjer se nahajajo brzojavni, telefonični, ali drugi električni ~~t~~akovodi, ali kjer se taki ~~n~~oveno napravijo, je gledati cestarju na to, da se ob potrebni prostosti ~~t~~akovodnih žic krone dreves kolikor mogoče obvarujejo in ne poškodujejo.

Poškodbe dreves ali kolov je naznaniti takoj cestnemu mojstru.

§ 24.

Snežna znamenja in odpravljanje snega.

Ko nastopi zima, mora cestar postaviti — kjer treba — po navodilu cestnega mojstra snežna znamenja. Kadar zapade sneg, mora cestar svojo progo prehoditi ter odstraniti zamete in v snegu izvožene kolesnice.

Kadar močno zapade sneg in nastanejo veliki zameti, mora to cestar naznaniti cestnemu mojstru ter po dobljenih ukazilih s priskrbljenimi pomožnimi delavci odpraviti sneg.

Z odpravljanjem snega je šele takrat pričeti, kadar je sneg nad 20 *cm* visok; pri odmetavanju se mora na cesti pustiti za 20 *cm* na debelo snega za seninec.

Ako se sneg ne odpravi z vse širjave ceste, je napraviti v sneg, ki leži nad stranskimi jarki, zareze jarkom do dna in če treba tudi poprečne zareze v snegu na cestiču. Vse mostiče in propuste je očistiti, da se preskrbi za odtok vode ob nastali odmeki.

Kadar hudo mete, je opustiti odpravljanje snega kot brezuspešno.

Kadar je treba vsled hudih zametov na cesti napraviti poleg dotične proge stransko pot, mora cestar mesta, kjer je s ceste zavoziti, kakor tudi morebitna postranska pošta s hosto i. t. d. očitno vidno zaznamovati. Če se orje sneg s plugom, je cestar dolžan voditi plug.

§ 25.

Polédica.

Kadar cesta poledeni, je cestar dolžan posipati pogostoma rabljene steze, pešpota in strme pogorske proge kolikor mogoče s peskom, pelom i. dr.

§ 26.

Uime.

Kadar se promet na cesti pretrga, otežkoči, ali nevaren postane vsled uim, kakor so povodnji, ledeni splavi, skalovnati udori, zasipi, plazovi i. t. d. mora cestar to nemudoma naznaniti cestnemu mojstru pismeno, brzojavno, telefonično, ali pa po selu. V posebno važnih slučajih je razen tega obvestiti takoj in najkrajšim potom predstojno oblastvo.

Kadar je promet le z nevarnostjo mogoč, ali popolnoma pretrgan, mora cestar na primernih mestih zapreti cesto.

Cestar mora, če je mogoče, takoj pričeti z odstranjevanjem takih prometnih zaprek, in če to

presega njegove moči in je nevarno odlagati, naprositi pomoč občinskih oblastev ter najeti pomožne delavce.

§ 27.

Cestarske hiše.

Kadar se cestarju odkaže stanovanje v cestarski hiši ga sme rabiti le na ta način, kakor mu je bilo po predstojnih oblastvih dovoljeno. Ne sme prepustiti nikakega dela hiše, ali kar k njej spada, drugim osebam v porabo in ne sme nikogar razen svojih rodbinskih udov vzeti pod streho.

Skrbeti mora za to, da hiša ostane snažna, da se uporablja z največjo skrbjo, da se dimniki pravočasno snažijo ter greznice izpraznjujejo.

Cestar ne sme na hiši, ali kar spada k njej, ničesar prenarejati in ako opazi na postopju poškodbe, mora to takoj naznaniti cestnemu mojstru.

§ 28.

Službena knjiga.

Cestar dobi vsako leto službeno knjigo, ki jo mora ob delovnem času s seboj nositi ter na zahtevo pokazati cestnemu mojstru ali ogledujočemu tehničnemu uradniku.

Cestni mojster zabelježuje v cestarjevo službeno knjigo sledeče stvari:

1. Ukaze o opravilih, ki jih mora cestar tekom tedna ali sam ali s odkazanimi mu pomožnimi

delavci in vozniki izvršiti kakor tudi izvid o njih izvršitvi, razen tega je pripomniti število in dnino pri tem potrebnih delavcev in voznikov.

2. Razdelitev dovoljenega gramoza in drobnega proda po kilometrih in pododdelkih (cestnih količkih) ter gramoz, ki je bil ta čas po predstojnem stavbenem uradniku prevzet.

Dalje vsak mesec od preteklega meseca ostale, nanovo prevzete in popolnoma ali deloma porabljene kupe gramoza ter drobnega proda — ločeno po cestnih količkih — da je vsak čas natanko razvidna uporaba gramoza v posameznih oddelkih ceste.

3. Orodje, ki je bilo cestarju izročeno, dalje orodje, ki je postalo nerabljivo in ki je bilo nanovo nabavljeno.

4. Pri zaznamkih o delavcih, zidarjih, tesarjih in voznikih, najetih za delo, vpiše cestni mojster v dotične rubrike ime in bivališče dotičnih ljudi, oziroma voznikov, kakor tudi dnino (oziroma voznike).

Cestar pa mora vsak dan ob začetku dela zaznamovati delavske dneve s kratko navpično črto (|); v slučajih, da delavec popolndne izostane, ali sploh dela le pol dneva se zaznamuje polovica dneva s povprečno črto (+); prazne rubrike pa se izpolnijo z ničlo (0).

Vpise v službeni knjigi je narediti natanko in razvidno, s tinto, ali če to ni mogoče, s tintnim svinčnikom.

Vpise izbrisati ali popravljati ni dovoljeno.

Cestar mora vsakega pol meseca izročiti cestnemu mojstru prepis zaznamkov na tiskovini, ki je za to določena.

S koncem leta mora cestar oddati službeno knjigo po cestnem mojstru predstojnemu stavbenemu uradniku.

§ 29.

Cestna policija.

Cestar mora nadzorovati natančno izpolnjevanje cestnega policijskega reda ter prestopke naznaniti postavljenemu oblastvu (županstvu, policijskemu uradu) kakor tudi cestnemu mojstru.

Cestar mora dalje gledati na to, da se varujejo pravice c. kr. erarja in da se ohranijo meje cestnega ozemlja ter mora vsako poškodbo, oziroma vsako samolastno dejanje takoj naznaniti cestnemu mojstru.

Cestar je glede cestne policijske službe zaprisežen in šteti ga je pri opravljanju njegove službe kot javno stražo.

S prestopniki se ne sme spuščati v nikake pogovore, ne sme jih s silo ustavljati, globe od njih terjati, niti daril prejemati.

§ 30.

Cestarjevo vedenje.

Cestar se mora v službi kakor zunaj službe trezno, spodobno in mirno vesti, s potniki vljuden

biti in jim pri nezgodah hipno potrebno pomoč brezplačno nakloniti.

Prepovedano je cestarju pod kaznijo, da se sicer odpusti iz službe, se spuščati s podjetniki ali dobavljavci gramoza v kake zveze ali prejemati od njih darila.

§ 31.

Dopust.

Prestojni stavbeni uradnik sme dati cestarju ako se dokaže potreba, in če to dopuščajo službeni oziri, dopust do 3 dni. Skupno pa ne smejo taki dopusti znašati v enem letu več kot 8 dni.

V posebnega ozira vrednih slučajih more dovoliti deželno oblastvo tudi daljši dopust.

Za dopuste je prositi potem cestnega mojstra.

§ 32.

Premeščenje na drugo službeno mesto.

Kadar je cestar uradno premeščen na drugo cestno progo, se mora temu ukazu ukloniti, drugače se odpusti iz službe.

§ 33.

Službeni prestopki in kazni.

Vsako dejanje ali zanemarjanje, s katerim cestar krati bodisi namenoma ali po nemarnosti pokorščino in spoštovanje proti svojim predstojnikom, krši splošne službene predpise ter po-

sebna ukazila svojih predstojnikov, je službeni prestopok.

Cestar zakrivi službeni prestopok posebno:
ako pride prekasno na delo ali delo pre-
zgodaj opusti;

ako pride pijan na delo ali se med tem
opijani;

ako izostane brez dopusta od dela;

ako je zasačen ob delovnem času pri spanju
ali počivanju;

ako dela pri svojih opravilih vsled nemar-
nosti ali nepazljivosti pomote;

ako se dela bolnega ali druge dogovorno
napačno zglaši za bolne;

ako se ustavlja izvršiti zaukazana mu dela;

ako zakrivi brez potrebe in proti namenu
uporabo pomožnih delavcev ali gramoza;

ako nespodobno živi ali se spušča v denarne
zveze s podjetniki ali dobavljavci gramoza.

Vsak službeni prestopok se kaznuje z grajo,
to je s strogim opominom od predstojnega stav-
benega uradnika, kažočega na posledice opetova-
nega kršenja dolžnosti, ali pa z disciplinarno
kaznijo, ki se naloži z ozirom na način in
stopnjo službenega prestopka, na morebitno ope-
tovanje, končno z ozirom na otežujoče ali olaj-
šujoče okoliščnosti.

Disciplinarne kazni so:

1. Ukor;

2. denarna kazen;

3. odpuščenje iz službe.

Ukor dobi cestar pismeno z zažuganjem strožje kazni v slučaju opetovanja.

Denarne kazni se nalože v znesku od 1 do 5 kron ter se odtegnejo od mesečne plače.

Cestarje, ki so zakrivili hudodelstvo ali ki so bili obsojeni radi prestopka zakona najmanje na 6 mesecev zapora, je šteti za odpuščene od dneva pravomočnosti sodnijske obsodbe; za to ni treba nobene nadaljnje disciplinarne kazenske razsodbe.

Cestar se sme kaznovati s tem, da se odpusti iz službe:

- a) ako je bil obsojen radi pregreška ali prestopka kazenskega zakona v krajši zapor kakor na 6 mesecev;
- b) ako je postal nevreden zaupanja in spoštovanja vsled kakega nepoštenega dejanja, ali
- c) ako zanemarja in krši svoje službene dolžnosti navzlic prejšnjim manjšim disciplinarnim kaznim.

Ukor ali denarno kazen naloži predstojno oblastvo, z odpuščanjem iz službe kaznuje politično deželno oblastvo

V takih slučajih spiše predstojni stavbeni uradnik s cestarjem zapisnik, ki mora obsegati:

Službene prestopke in zanemarjenja, ki jih je cestar zakrivil;

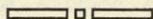
do sedaj njemu naložene kazni;

izjavo cestarjevo;

morebitne opazke cestnega mojstra in predlog stavbenega uradnika.

O naloženi disciplinarni kazni se obvesti cestar s pismenim odlokom, proti kateremu mu je odprt priziv tekom 14 dni po vročitvi, pri predstojnem službenem oblastvu.

O prizivu razsodi, ako gre za ukor ali denarno kazen, deželno oblastvo, ako gre za odpuščenje od službe ministrstvo notranjih stvari kot zadnja inštanca.

Razglas

c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem z dne 29. oktobra 1903., št. 18.335, s katerim se na podstavi obstoječih zakonov in predpisov z odobrenjem c. kr. ministrstva za notranje stvari razglašajo pregledani in popolnjeni začasni cestni policijski red, veljaven za državne ceste v vojvodini Kranjski.

§ 1.

Vsaka z namenom ali vsled zanemarjenja dolžne previdnosti storjena poškodba ceste same ali k njej spadajočih objektov, zlasti parapetnih in opornih zidov, odrivačev, ograj, mostov, kanalov kažipotov, potem na cesti ali ob cesti nasajenih dreves ali drevesnih kolov se štejejo in kaznujejo, v kolikor ne spadajo pod občni kazenski zakon, kot cestni policijski prestop.

Krivec mora razen tega povrniti storjeno škodo.

§ 2.

Živino pasti in sploh karkolisibodi samopridno izrabljati travo na cestnih banketih, na pobočjih in v cestnih jarkih je prepovedano.

§ 3.

Uporabljati cestni tir, bankete, cestne jarke in mostove za odlaganje gnoja ali druge nesnage, za skladanje lesa, kamena, peska in dr. t. stv., nanje zvažati na strehah, pred hišami ali na dvoriščih ležeči sneg, napeljavati vodo, strešni kap, gnojnico ali druge tekočine na cesto ali v cestne jarke, zajezovati ali zamaševati odtočne žlebove, dalje kakorkolisibodi cesto zoževati je prepovedano in dotični nedostatki se odpravijo na stroške dotičnega krivca.

Lastniki, oziroma posestniki na cesto meječih zemljišč pa so dolžni, dopuščati brez odškodnine, da se voda odteka s ceste na ta zemljišča, in tudi, da se nanje izkopljejo odtočni kanali (odtočni jarki) in nanje odvaja voda s ceste in iz cestnih jarkov.

§ 4.

V razdalji 4 m, ki se merijo od skrajnega roba cestnega jarka, oziroma pri cestnih nasipih od vznožja cestnega pobočja in, kadar ni ne jarkov, ne pobočja, od skrajne mejne črte cestnega banketa, se brez pritrditve pristojnega cestnega nadzornega oblastva ne sme postaviti nobeno novo poslopje, noben nov zid, nobena nova planka in noben nov plot; tudi se ne sme zasaditi nobena nova seč in ne napraviti nobeno novo gnojišče in nobena nova gnojna jama.

V predstojećem odstavku omenjenih razdalj se je držati tudi pri prizidavah in prezidavah.

V razdalji 4 *m* že obstoječa gnojišča in gnojne jame, ki niso bile napravljene z oblastvenim dovoljenjem, je, ako škodljivo vplivajo na cesto samo ali na objekte k njej spadajoče, kot nedopustne po naročilu političnega okrajnega oblastva opustiti ter jih na drugem kraju zunaj omenjene razdalje napraviti.

V razdalji 4 *m* od cestnega sveta stoječe žive meje in seči kakor tudi posamezno grmovje ne smejo biti višje nego 1.5 *m*, in se morajo, kadar to višino presegajo, najmanj na zgoraj navedeno mero postriči.

Ravnotako se morajo pri takih živih mejah, sečeh in grmovju postriči vse veje, ki segajo čez cestni svet.

§ 5.

Njive, ki proti državni cesti niso zagrajene, se smejo v razdalji 4 *m* od cestne meje orati samo vzporedno s cestnim tirom.

§ 6.

Cestne jarke, čez katere drže vozne poti na cesto ali dovozne poti k zemljiščem ali poslopjem, je na stroške tistih, ki so zavezani vdrževati dotične vozne poti, oziroma na stroške posestnikov dotičnih zemljišč ali poslopij premostiti ali pa s kameni kadunjasto potlakovati.

Voziti čez cestne jarke brez mostu ali brez tlaka je vsakemu prepovedano.

Most ali tlak se mora narediti po napovedi pristojnega cestnega nadzornega oblastva tako, kakor ga to določi in držaje se potrebnega poprečnega profila.

§ 7.

Vlačiti drevje, hlode in druge take stvari je dopuščeno samo dotlej, dokler traja seninec.

§ 8.

Čez mostove, po katerih je hitra vožnja s svarilnimi napisi prepovedana, se sme samo korakoma voziti.

§ 9.

Vsi za prevažanje namenjeni vozovi razen gospodarskih voz morajo imeti razločen napis, ki mora obsegati ime, priimek in stanovišče dotičnega voznega posestnika.

Ta napis se sme nahajati tudi na napravi vajetnega konja.

§ 10.

Vsak voz mora praviloma imeti tudi coklo. Za zaviranje koles se smejo rabiti samo cokle ali pa žlajfi; zadnji se smejo uporabljati samo tako, da ne ovirajo popolnoma vrtenje koles. Zavorne verige (zavirače) in mački se sploh ne smejo, zavorni lanci (žlajdre) pa se smejo samo ob poledici uporabljati.

§ 11.

Kolesa tovornih voz morajo za tovor 2000 do 3500 kilogramov imeti najmanj 10 centi-

metrov, kadar je tovor težji, pa najmanj 15 centimetrov široka platišča.

Predstoječe določilo tega paragrafa stopi v veljavnost šele 3 mesece potem, ko se objavi ta razglas.

Na gospodarske vozove, to je na vozove, ki se uporabljajo za obrat lastnega gospodarstva ali za prevažanje poljedelskih ali gozdnih pridelkov za domačo potrebo, se zgoraj navedeno določilo ne uporablja.

§ 12.

Površina kolesnega platišča mora biti pri vseh vrstah voz brez konveksne, vzbokle povišbe in brez vun molečih žebeljev in vijakov.

§ 13.

Promet po cesti ne sme biti oviran ne podnevi, ne ponoči.

Vsaka namenoma ali vsled malomarnosti proizročena ovira prometa je kazniva.

Prometne ovire, ki se morebiti pripete, je na stroške dotičnih krivcev brez odloga odstraniti.

§ 14.

Nevpreženi vozovi se ne smejo puščati, da bi stali na cestnem tiru. Kjer se pa to mora zgoditi vsled kake nezgode, se voz ne sme puščati brez nadzorstva, ponoči pa ne brez luči. Od prepovedi, da se ne smejo puščati nevpreženi vozovi,

da bi stali na cestnem tiru, pa so izvzeti primeri vzajemne priprege pri znatnejših klancih na kratke razdalje.

Pri gostilnah se smejo vozovi ustavljati samo zunaj cestnega tira, ponoči vrhutega samo s potrebno lučjo.

§ 15.

Ob temni noči mora imeti vsak voz s seboj razsvetljeno, od daleč vidno svetilko.

§ 16.

Ni dopuščeno po cesti voziti z dvema spetima vozovoma. Izvzeto je od te prepovedi, da se sme pripeti voz za vozno blago ali pa samotež-voziček, in da se smeta speti dva prazna voza.

§ 17.

Širina tovorov ne sme presegati 3 *m*. Izvzeti od tega so nerazdelivi predmetje, pri katerih se ne more pridržati ta tovarna širina.

Na nobenem vozu ne smejo biti napravljeni sedeži, ki bi moleli čez širino voza ali čez širino takrat naloženega tovara.

§ 18.

Kadar se za vožnjo uporabljajo seni, mora imeti vprežena živina kraguljce ali zvonce.

§ 19.

Vsi vozovi se morajo, ako posebne okoliščine ne provzročijo potrebne izjeme, na levo ogibati

in na desno naprej voziti in naprej vozečim in nasproti prihajajočim vozovom brez obotavljanja ogniti.

§ 20.

Med vožnjo voznik ne sme zapustiti svojega voza.

Ni dopuščeno, da bi en sam voznik vozil z dvema ali z več vpreženimi vozmi. Izjeme od te prepovedi sme c. kr. deželna vlada dovoliti v posebnega ozira vrednih razmerah za določeno vrsto voz, za določeno cestno progo in na določeno dobo.

§ 21.

Prepovedano je vozniku spati na vozu.

§ 22.

Vozovi morajo ondod, kjer so postavljeni zaradi vzdrževanja ceste kameni in les, da se ne napravijo kolesnice premeniti cestni tir te ne smejo premakniti v ta namen razpoloženih kamenov in lesa.

Cestarji so dolžni take kamene ali tak les pred nastopom noči odstraniti.

§ 23.

Navzdol mora vsak voznik voz zavreti; tisti, ki svoj voz vodi samo z enim vajetom (brzdo) mora iti poleg vprežene živine.

§ 24.

Pokanje z bičem je v zdržema stoječih krajih brezpogojno, na odprti cesti pa takrat prepovedano, kadar se kakšen voz pelje mimo ali kadar se živina žene mimo.

§ 25.

Za vožnjo z vprežnimi vozovi, za ježo in gonjo živine je določen izključno cestni tir državnih cest.

Uporabljati cestne bankete za take namene ni dopuščeno in je prepovedano tudi ondod, kjer je eden izmed banketov določen za pešce in za kolesarje.

§ 26.

Državne ceste se ne smejo uporabljati za to, da bi se kdo po njih učil ali vadil voziti s kolesom, ampak voziti smejo po njih samo taki kolesarji, ki so vajeni voziti in znajo kolo popolnoma varno vladati.

Pri vožnjah na kolesu se sme praviloma uporabljati samo cestni tir; cestni banketi se smejo uporabljati samo ondod, kjer so določeni za pešce in tudi za promet s kolesi ter se na njih ne odlaga tvarina za posipanje ceste, ali kjer po cestnih banketih, namenjenih za peš pot, hodijo na večje razdalje samo posamezni ljudje in so po svoji legi taki, da se je kolesarju mogoče vsak čas ogniti na cestni tir.

Pešcem, ki hodijo po cestnem banketu, se mora kolesar v vseh okoliščinah in sicer, ako treba, ogniti tako, da takoj ta zapusti pešpot in krene na cestni tir. Kadar se kolesar pelje po cestnem tiru, se mu mora pešec ogniti tako, kakor kakšnemu drugemu vozu.

Glede ogibanja veljajo tudi za kolesarje določila § 19. tega cestnega policijskega reda, po katerem se morajo ravnati lažji vozovi tudi proti kolesarjem.

Kolesar mora paziti na pešce, jezdne konje, vozno in drugo živino, kadar vozi mimo ali jih srečava.

Dolžan je, kadar hoče mimo oseb, mimo na cesti se nahajajoče gnane ali vprežene živine naprej voziti, v oddaljenosti 20 *m* opetovano z zvoncem dati znamenje in, kadar se živina plaši ali nje vodnik opominja k opreznosti, stopiti raz kolo — vendar, ako je možno, ne v neposrednji bližini živine — in, ako se da, kolo odstraniti, da ga živina ne vidi.

Ravnotako mora ravnati kolesar, kadar sreča plašno živino, zlasti ako ga opominja nje vodnik.

Ako cestni tir ni popolnoma raven in prost, ako hoče kolesar voziti mimo pešcev, dalje pri cestnih ovinkih in križiščih kakor tudi sploh v zdržema stoječih krajih se mora vozna hitrost zmanjšati in smejo se uporabljati samo taka kolesa, ki so opremljena s takimizavornimi pripravi, da se more kolo takoj ustaviti. V zdržema stoječih krajih sme kolesar voziti samo tako, da drži gubernal in pedal.

Od nastopa teme do jutranje zore je dopuščeno voziti samo s kolesi, ki so prevideni s svetlo, v smeri vožnje svetočo, že izdaleč vidno belo lučjo. Uporabljati barvaste luči je brezporojno prepovedano.

Pri skupnih vožnjah smejo kolesarji, ako srečajo pešce, jezdece, vozove ali gnano živino, oziroma ako hočejo mimo njih naprej voziti, samo posamezno in v primernih presledkih eden za drugim voziti.

§ 27.

Nadzorovati, da se izpolnjujejo v tem ukazu navedeni predpisi, so dolžni zlasti organi cestne uprave in c. kr. žendarmerija.

§ 28.

Prestopki tega cestnega policijskega reda se kaznujejo, v kolikor ne spadajo pod občne kazenske zakone, z denarnimi in eventualno z zapornimi kaznimi, uporablja je ministrski ukaz z dne 30. septembra 1857., drž. zak. št. 198.

Denarno kazen je takoj plačati ali zavarovati.

Kazen pa ne odveže krivca od zaveznosti, na njegove stroške provzročiti vzpostavo v poprejšnji stan, prometne ovire brez odloga odstraniti, kakor tudi vso storjeno škodo povrniti.

§ 29.

V primerih § 9. do 11., 15. do 18., 20., odstavek 2 in 26, odstavek 9, je dopuščeno vožnjo nadaljevati na protizakoniti način samo do prvega bližnjega kraja, kjer je mogoče odpraviti protizakonito stanje.

§ 30.

Tiste, ki zakrivate prestopek tega cestnega policijskega reda, je naznaniti občinskemu predstojniku, oziroma če se je prestopek storil v deželnem stolnem mestu Ljubljani, mestnemu magistratu v kazensko uradovanje in jih je po okoliščinah tja postaviti.

Občinski predstojnik mora o prestopkih, ki so se mu naznanili, nakratko pozvedevši dejanske okoliščnosti, po § 58., občinskega reda z dne 17. februarja 1866, drž. zak. št. 2, skupno z dvema občinskima svetovavcema razsodbo izreči in izvršiti in, ako se to zahteva, o tem izdati potrdilo.

V ljubljanskem občinskem ozemlju storjene prestopke kaznuje mestni magistrat po določitih § 70., odstavek 1. in 2., občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano z dne 5. septembra 1887., dež. zak. št. 22.

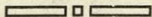
Pritožbe zoper razsodbe občinskih predstojnikov gredo na predstojno politično okrajno oblastvo, pritožbe zoper razsodbe mestnega magistrata na deželno vlado.

§ 31.

Kazenski novci se stekajo v ubožno blagajno tiste občine, v kateri se je izrekla kazenska razsodba.

§ 32.

Ta razglas stopi v veljavnost trideseti dan potem, ko se je bil razglasil v deželnem zakonu. Ob istem času izgubita svojo moč razglasa z dne 28. junija 1893., dež. zak. št. 24, in z dne 23. novembra 1896, dež. zak. št. 51.

Posnetek

iz ukaza ministrstva za notranje stvari v porazumu s finančnim ministrstvom z dne 27. septembra 1905. I. o izdaji varnostnih policijskih določil za obratovanje avtomobilov in motornih koles. (Drž. zak. št. 156.)

§ 7.

Vsako motorno vozilo mora imeti dobro slišno trubo za znamenje.

§ 8.

Avtomobilni vozovi morajo imeti na sprednji strani vsaj dve dobro sveteči, z brezbarvenim steklom opremljeni signalni svetilki, ki kažeta stranske meje in mečeta svit tako na kolovoz, da ga more vodnik pregledati vsaj na 20 *m* pred vozom.

Na motornem kolesu je spredaj namestiti signalno svetilko. Ako je motornemu kolesu na strani obešen pridani voz, mora tudi pridani voz dobiti signalno svetilko, ki naznanja krajno stransko mejo.

§ 21.

Take osebe, ki še niso stare vsaj 18 let, so izključene samostojno voditi motorna vozila.

Samostojno voditi več nego enotirna motorna vozila je nadalje, ne gledé na izjeme, oznamenjene v § 25. dovoljeno samo tistim, ki so dobili za to oblastveno dovolilo (vozno dopustilo).

§ 26.

Motorna vozila morajo imeti znamenja, ki so jih določila oblastva.

§ 27.

Znamenje za spoznavanje je praviloma črka v latinski pisavi in število (razvidnostna številka) v arabskih števikah.

Črka oznamenja deželo, oziroma okoliš (§ 28), v katerem se je izročilo znamenje, številka pa ustreza številki vpisnika v razvidnostnem spisku.

§ 28.

Vsaki deželi se odkazuje ena črka; samo okoliš dunajskega c. kr. policijskega ravnateljstva in okoliš c. kr. policijskega ravnateljstva v Pragi se zaznamuje vsak s posebno črko. Razdelitev črk je razvidna iz priloženega zaznamka.

Policijski ravnateljstvi na Dunaju in v Pragi izdajata številke od 1 počenši zaporedno tekoče za avtomobile in motorna kolesa, ostalim v § 26 navedenim oblastvom odkazujejo dotična deželna oblastva številne vrste, ki morajo rabiti isto vrsto številk po eno za avtomobile in za motorna kolesa. Več nego trimestne številke se ne smejo uporabljati. Ako so v kaki deželi ali v kakem

okolišu porabljene vse številne vrste trimestnih števil, je črki za spoznavanje pristavljati številko I, oziroma II i. t. d. v rimskih številih in naj se ošteviljenje začne zopet tekoče od 1 naprej.

§ 30.

Znamenja je narejati v črni pisavi na belem dnu v dobro čitljivih pismenkah. Napravljati okraske na njih ni dopustno.

Pri avtomobilih je nameščati znamenja spredaj in zadaj, in sicer ali na steni voza samega z barvo ali na njej s primerno pritrjeno tablico, narejeno iz trpežnega gradiva s kolikor moči gladko površino, na lahko vidnem mestu. Na ozadju je namestiti znamenja tako, da stoji črka in eventualno rimska številka zgoraj in pod njo v razdalji 2 *cm* razvidnostna številka. Znamenja na ozadju naj bodo visoka vsaj 12 *cm*, debela v osnovni črti vsaj 2 *cm*. Na sprednji strani se lahko nameščajo znamenja ali prav tako razvrščena kakor na ozadju ali vodoravno drugo poleg drugega. V tem primeru mora biti črka, oziroma rimska številka vsaj 7 *cm* oddaljena od razvidnostne številke. Sprednja znamenja morajo biti vsaj 8 *cm* visoka in v osnovni črti 1 *cm* debela.

Pri motornih kolesah je nameščati znamenja na dobro vidnem mestu; visoka morajo biti vsaj 8 *cm* in debela v osnovni črti vsaj 1 *cm*.

Ako je na motorno kolo obešen na strani ali zadaj dodan voz, ni dati znamenja samo motornemu kolesu, temveč tudi ozadju dodanega

voza. Glede teh znamenj na dodanem vozu veljajo enaki predpisi kakor za znamenja, ki se namestijo pri avtomobilih na ozadju.

§ 33.

Za motorna vozila popotnikov, ki prihajajo čez carinsko mejo, izroča znamenja c. kr. mejni carinski urad kraja, kjer vstopijo. Ta znamenja morajo imeti poleg črke dotičnega upravnega ozemlja in razvidnostne številke še črko Z v rdeči barvi.

§ 34.

Za motorna vozila, ki prihajajo iz kraljevine Ogrske, iz Bosne ali iz Hercegovine, je prejeti znamenja pri tistem političnem okrajnem oblastvu ali cesarskem policijskem oblastvu, v čigar okraj ali okoliš pride vozilo najprej v smeri svoje vožnje. Razen črke upravnega ozemlja in razen razvidnostne številke imajo iz Ogrskega prihajajoča vozila tudi še črko U v rdeči barvi, iz Bosne in Hercegovine prihajajoča vozila pa črko G tudi v rdeči barvi.

Sicer se glede teh znamenj zmislu primerno uporabljajo določila, obsežena v § 33.

§ 36.

Znamenja na motornih vozilih je vzdrževati v dobrem stanju in dobro čitljiva. Med vožnjo se ne smejo niti docela niti deloma zakrivati. Ako treba, jih je na vožnji večkrat osnažiti prahu in cestnega blata.

§ 37.

Na avtomobilih na ozadju nameščena znamenja je treba jasno razsvetliti ali nadomestiti s transparentnim napisom, ako je vozilo v nočnem času na javnih prometnih potih.

Isto velja za motorna kolesa tedaj, kadar imajo s seboj dodani voz, glede znamenj, nameščenih na dodanem vozu.

Razsvetliti se morajo tako, da so znamenja razločno vidna, da se gledavcu ne blešči in da služi svetilka, ki jo je opremiti z brezbarvnimi stekli, hkrati tudi za zavarovalno luč.

§ 38.

Vozno brzino je v vseh okolnostih izbrati tako, da voditelj obvladuje svojo brzino in da varnost oseb in lastnine ni v nevarnosti. Voditelj vozila mora vozno brzino primerno zmanjšati, ako treba tudi postati in motor odstaviti, ako bi se mogle z njegovim vozilom povzročiti nezgode ali prometne ovire. Po teh predpisih se je ravnati zlasti tudi tedaj, kadar se bližajo vpreženi vozovi ali gnana živina.

§ 39.

V zaprtih krajih brzina nikakor ne sme biti večja, nego 15 kilometrov na uro (brzina lahkega naglega voza). Zunaj zaprtih krajev vozna brzina ne sme presegati 45 kilometrov na uro.

Nikakor se ne sme voziti hitreje nego s 6 kilometri na uro (kakor gre konj v stop): kadar

brani megleno vreme pogled v daljavo ter na takih mestih, kjer se cesta ne more pregledati, kakor zlasti na križiščih, na ostrih cestnih ovinkih, kadar se zapelje v duri, kadar se pelje iz hiš, potem na mostovih, v ozkih ulicah, kjer se dva voza ne moreta izogniti, kadar je nenavadno živahen promet ali je zbranih več ljudi.

§ 40.

V zaprtih krajih se ne sme voziti z odprto izpuhalno cevjo.

§ 41.

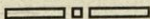
Svarilno znamenje je dajati, ako je potrebno, vedno pravočasno.

§ 42.

Kadar se začne mračiti in dokler je tema ali ako megla ovira pogled v daljavo, mora na vseh motornih vozilih, ki so na javnih prometnih potih, goreti luč v znamenilnih svetilkah.

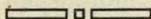
§ 43.

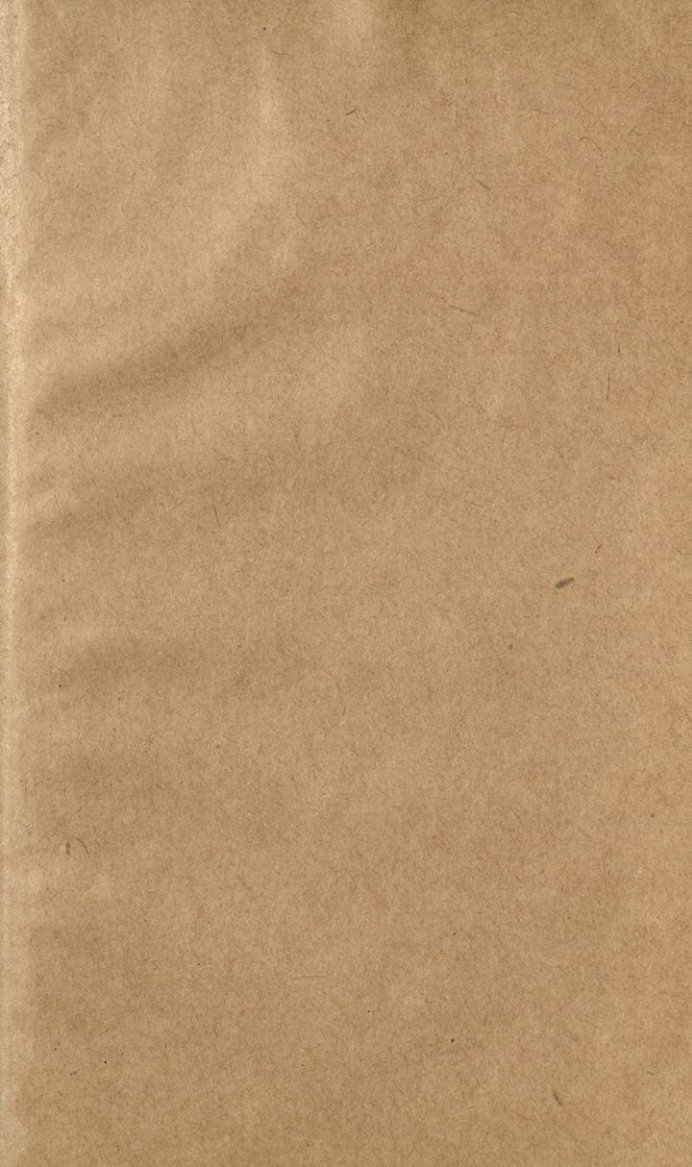
Vodnik ne sme zapustiti vozila, dokler ni odstavil stroja, zavrl zavoro in poskrbel, da nepoklicani vozila ne morejo spraviti v tek.

Zaznamek črk za spoznavanje.

Dunajsko policijsko okrožje	A
Dolenje Avstrijsko, izvzemši dunajsko poli- cijsko okrožje	B
Gorenje Avstrijsko	C
Salcburško	D
Tirolsko	E
Koroško	F
Štajersko	H
Kranjsko	J
Primorsko	K
Dalmacija	M
Praško policijsko okrožje	N
Češko, izvzemši praško policijsko okrožje .	O
Moravsko	P
Sleško	R
Gališko	S
Bukovina	T
Predarelsko	W

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000510766

